

نظرسنجی پیرامون برنامه‌های هفته بسیج سال ۸۲

منصور سلیمانیان

فصلنامه مطالعات بسیج، سال هفتم، شماره ۲۲، بهار ۱۳۸۳

طرح مسأله

هر ساله همزمان با سالگرد فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل ارتش بیست میلیونی برای تکریم و بزرگداشت بسیجیان و تجدید عهد با آرمانهای بلند انقلاب اسلامی، برنامه‌هایی در سراسر کشور برگزار می‌شود. براین اساس، سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج با هدف شناخت نکات مهم، ضعفهای احتمالی، نقاط قوت و اثربخشی برنامه‌ها، اجرای یک نظرسنجی از شرکت‌کنندگان در برنامه‌های هفته بسیج، مردم و بسیجیان را در دستور کار خود قرار داد. تحقیق حاضر ضمن ارزیابی برنامه‌های مختلف ارائه شده در هفته بسیج سال ۱۳۸۲، به سنجش نگرش افشار مختلف مردم، بسیجیان و مسئولین نسبت به برنامه‌های فوق با توجه به جنس، سن، وضعیت تحصیلی، شغلی، تأهل و نوع عضویت در بسیج پرداخته است.

هدف این تحقیق، شناخت نظر مردم، مسئولین و بسیجیان از عملکرد برنامه‌های هفته بسیج است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر به صورت میدانی و از نوع پیمایشی بوده است. در این تحقیق از ابزار سنجش پرسشنامه استفاده شده است و محدوده مطالعاتی آن، در سطح ملی با گزینش هفت استان در چهار ناحیه (شمال، جنوب، شرق و غرب) کشور صورت پذیرفته است.

جامعه آماری تحقیق شامل تمامی مردم و بسیجیان شرکت کننده در برنامه‌های هفته بسیج سال ۸۲ در سراسر کشور بوده است.

نمونه‌گیری بر اساس نظر کارفرما (سازمان تحقیقات) صورت پذیرفته و جمعیت نمونه ۲۰۰۰ نفر تعیین شده است که در مکانهای برگزاری مراسم هفته بسیج و میادین شهرها به آنها مراجعه شده است.

مراحل مقدماتی و تدوین پرسشنامه در آبان ماه ۸۲، جمع‌آوری اطلاعات در هفته بسیج (آذر ماه ۸۲) و کد گذاری، ورود اطلاعات، پردازش و تحلیل علمی، گزارش نویسی و مراحل پایانی آن تا اسفند ماه ۸۲ به انجام رسیده است.

در مرحله پردازش، از آمار توصیفی با تعیین فراوانی و درصد در بخشهای مختلف استفاده شده، آن گاه برای تحلیل و تبیین یافته‌ها از آمار استنباطی و آزمونهای مربوط به خود در جهت رابطه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته استفاده شده است. در این مرحله جهت تعیین رابطه نگرش بر اساس سن، جنس، تأهل، شغل، تحصیلات، نوع عضویت در بسیج و استان محل سکونت، به تناسب از آزمونهای آماری مقایسه میانگین‌ها، آزمون، و تحلیل واریانس یک طرفه (ANOWA) استفاده شده است.

نتایج تحقیق

نتایج تحلیلی بر اساس نگرش آزمودنیها با توجه به جنس، سن، تحصیلات، شغل، استان محل سکونت، تأهل و نوع عضویت در بسیج، به تناسب با استفاده از آزمونهای آماری واریانس یک طرفه (ANOWA) به دست آمده‌اند.

نتایج آزمون t تفاوت موجود در میانگین ارزشیابی گروهها را در مورد روزنامه‌ها و نشریات و همچنین برنامه‌های مختلف صدا و سیما معنادار نمی‌داند، اما ارزشیابی کلی زنان از برنامه‌های مختلف بسیج نسبت به مردان بالاتر است. تفاوت موجود در هیچ یک از مراسم با توجه به جنسیت، معنادار نیست.

با توجه به آزمون t، تفاوت در مورد برنامه‌های مختلف هفته بسیج در برنامه‌های صدا و سیما و مراسم قرآنی، نمایشگاهها، یادواره‌ها و برنامه‌های ورزشی، معنادار نیست و تنها گروه مجردان، ارزشیابی پایین‌تری نسبت به متاهلین از روزنامه‌ها و نشریات داشته‌اند. نتایج آزمون t نشان می‌دهد که با توجه به فاکتور فوق برنامه‌های صدا و سیما، برنامه‌های مختلف ارائه شده؛ مراسم قرآن، نمایشگاهها و یادواره‌ها معنادار نیستند. نگرش بسیجیان و ارزشیابی آنان از روزنامه‌ها و نشریات، پایین‌تر از گروه غیر بسیجیان بوده است و همچنین ارزشیابی بسیجیان در مورد مراسم و برنامه‌های ورزشی، پایین‌تر از غیر بسیجیان بوده است.

نتایج آزمون ANOVA نشان می‌دهد که تفاوت مشاهده شده به غیر از نگرش پیرامون روزنامه‌ها و نشریات که معنادار نیست، در بقیه برنامه‌های صدا و سیما، برنامه‌های مختلف هفته بسیج؛ مراسم قرآن، نمایشگاهها، یادواره‌ها و برنامه‌های ورزشی معنادار است.

نتایج آزمون واریانس یکطرفه حاکی از آن است که تفاوت‌های مشاهده شده بین گروه‌های مختلف تحصیلی و شغلی در مورد هیچ یک از برنامه‌ها و مراسم معنادار نیست.

بر اساس آزمون تحلیل واریانس یکطرفه، تفاوت موجود در میان استانهای مختلف، به غیر از نمایشگاهها و آثار هنری، در بقیه موارد معنادار می‌باشد. در نتایج به دست آمده، نگاه متفاوت زنان و مردان چندان مشاهده نمی‌شود و جنسیت، چندان در نتایج و نگرشها دخیل نیست. در این تحقیق، جز برنامه‌های صدا و سیما، همین مورد در باره مجردان و متاهلین اتفاق می‌افتد و تنها مجردین، روزنامه و نشریات را پایین‌تر ارزشیابی کرده‌اند.

نگرش بسیجیان و غیر بسیجیان تنها در بخش ارزشیابی از برنامه‌های ورزشی و همچنین نشریات متفاوت است که بسیجیان ارزشیابی پایین‌تری کرده‌اند.

شغل و تحصیلات اصلاً فاکتور تأثیرگذاری در تفاوت نگرشها نبوده و سن در اکثر موارد تفاوتها را معنادار نشان داده است. با توجه به حجم بیشتر آزمودنیها در منطقه جوان و نوجوان، کمتر مقایسه وجود دارد ولی می‌توان استنباط کرد که جوانان و نوجوانان بیشتر از برنامه‌ها متأثر بوده‌اند و استانها نیز در نوع نگرش، در اکثر موارد متفاوت بوده‌اند.

ثرو بشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی